

Homogene of heterogene groepen in groep 1 en 2?

Luc Koning Pravoo

Toen ik begon in 1979 hadden de meeste scholen een indeling in jongste en oudste kleuters en sommigen hadden ook nog een zgn. groep 0. Al vrij snel werden het allemaal heterogene groepen en nu zie ik ook wel steeds meer de homogene groepen terugkomen.

De keuze voor de een of andere indeling heeft te maken met de visie van de school. Ik zal eerst de voordelen van beide organisatievormen weergeven en dan aangeven welke visies zich achter de beide organisatievormen bevinden. Het voordeel van de ene kan het nadeel van de andere indeling zijn.

Homogene groep (dus gescheiden groep 1, 2 en eventueel groep 0)

Voordelen:

1. Veel scholen differentiëren in drie groepen. Dat wordt een stuk moeilijker als je met heterogene groepen werkt, want dan heb je 6 groepen. Door met homogene groepen te werken wordt de differentiatie in drie groepen beheersbaar en uitvoerbaar.
2. De ontwikkelingsbreedte bij heterogene groepen vindt men te groot. Daar kunnen immers binnengekomen 4-jarigen in zitten, maar ook kinderen van 6½ jaar. Dat kunnen onderling erg verschillende kinderen zijn. Met homogene groepen is dat wat overzichtelijker. Met alleen groep-2-kinderen kun je andere ontwikkelingsgesprekken houden dan wanneer er ook 4 jarigen aanwezig zijn. Ook bij het voorlezen kan men boeken op niveau kiezen. Nu kan het zijn dat bepaalde activiteiten voor jongsten te moeilijk zijn en voor oudsten te makkelijk. Ook bij gesprekken ervaart met niet het nadeel dat men op een –soort gemiddelde-gaat zitten. Nu heeft men regelmatig het gevoel een bepaalde groep tekort te doen.
3. Men vindt het ook een voordeel dat er niet steeds jonge kinderen een groep binnenkomen. Die kinderen vragen nog veel aandacht en daarmee wordt de begeleidingstijd voor oudere kinderen minder.

Heterogene groepen

Voordelen

1. Jonge kinderen komen nu ook in aanraking met activiteiten voor oudere kinderen en pikken daar toch ongemerkt al veel van op. Het -pannetje- wordt al het ware al op het vuur gezet en voorverwarmd. Dat kan de ontwikkeling vergemakkelijken.
2. Bij kinderen is het niet zo dat ze bij alles op een niveau functioneren het zogenaamd bij hun leeftijd zou passen. Sommige jongsten kunnen al dingen doen die (theoretisch) bedoeld zijn voor oudste kleuters en andersom. Op deze manier is het beter mogelijk kinderen onderwijs te bieden dat aansluit bij hun behoefte en dat is anders dan onderwijs dat bedacht is voor een bepaalde leeftijd. Men heeft nu meer kindgerichte mogelijkheden dan bij een leerstofjaarklassensysteem.
3. Voor de sociale ontwikkeling is het ervaringsaanbod nu ruim. Jongsten leren om te gaan met oudsten en andersom en oudsten leren ook om jongsten te helpen en met hen rekening te houden.

De visies

Scholen kiezen voor een homogene ontwikkeling omdat ze vooral gericht op de geleide ontwikkeling van de kinderen. Ze vinden leerlijnen en leerinhouden belangrijk en hechten veel waarde aan de opbrengsten van hun onderwijsaanbod. Die opbrengsten staan dus centraal.

Scholen die kiezen voor heterogene groepen vinden vooral dat de brede ontwikkeling van de kinderen centraal moet staan. Ze vinden dat die ontwikkeling niet beperkt mag worden door een leerstofjaarklassensysteem. Scholen die hiervoor kiezen, stellen de behoeften van kinderen centraal.

Vaak kiest men niet zozeer vanuit een visie, maar vanuit een of meer voordelen van het een of het ander. Dan ligt de visie meer verborgen onder hun keuze.